

The roaring game

Gerbrand Bakker

Vreemd: curling was in 1924 (Chamonix) en 1932 (Lake Placid) demonstratiesport. Vervolgens verdween de sport meer dan 50 jaar van het Olympische toneel. Pas in 1988 (Calgary) dook curling weer op, weer als demonstratiesport, net als in 1992 (Albertville). Vanaf de Spelen van 1998 in Nagano is curling een officiële olympische wedstrijdsport.

Zoals gewoonlijk veel onduidelijk en 'stammenstrijd' in de historie van de sport. Die strijd gaat tussen de Schotten en Europeanen (zoals bekend wordt in Groot-Brittannië de rest van Europa aangeduid als 'the continent', onderscheid moet er zijn, nietwaar?). Al op schilderijen van Pieter Breughel de Oudere (circa 1520 - 1569) zijn taferelen afgebeeld die aan curling doen denken. Uit de 17e eeuw stammen schetsen waarop een oud-Hollands ijsvermaak, het zogenaamde 'kuting' te zien valt, dat gespeeld werd met bevroren kluiten aarde. Over het woord 'kuting' (ik trof het op meerdere Nederlandstalige websites over curling aan) ben ik erg argwanend.

Kiliaan, onze eerste etymoloog, geeft in zijn 'Etymologicum teutonice lingue' (3e druk 1599) *kluyten* of *kalluyten*, met als omschrijving iets als: 'met een klont of bol op het ijs spelen'. Ik vermoed dat 'kuting' graag genoemd wordt omdat het zo op *curling* lijkt. De

Schotten hebben de eer de naam van de sport als eerste opgeschreven te hebben. In de 17e eeuw wordt in een Schots geschrift melding gemaakt van het woord *curling*. In de 18e eeuw werd het oercurling een favoriet winters tijdverdrif in Schotland. En het waren ook de Schotten die het spel verder hebben ontwikkeld en het in Canada hebben geïntroduceerd. Schotland en Canada vormen gezamenlijk de bakermat van de sport. Vier jaar geleden werden de sportverdwaasde Britten helemaal gek toen het vrouwenteam goud won in Salt Lake City.

Het zelfstandig naamwoord is afgeleid van het werkwoord to *curl* 'kringelen, zich kronkelen, winden'. Dat werkwoord is verwant met ons woord *krul*, waarbij zogenaamde r-metathesis opgetreden is, als drie naast dertig en vriezen naast gevrozen. Dat zal te maken hebben met de manier waarop de schijf draait tijdens het glijden. Of misschien beter: bij het loslaten van de steen er een draaiende beweging aan mee te geven. In de curlingwereld wordt wel gesproken over 'the roaring game'. Die bijnaam slaat op het geluid dat de steen maakt als die over het ijs glijdt. Vooral op natuurijs, lijkt mij; ijs waaronder nog genoeg water is om als klankkast te dienen.

